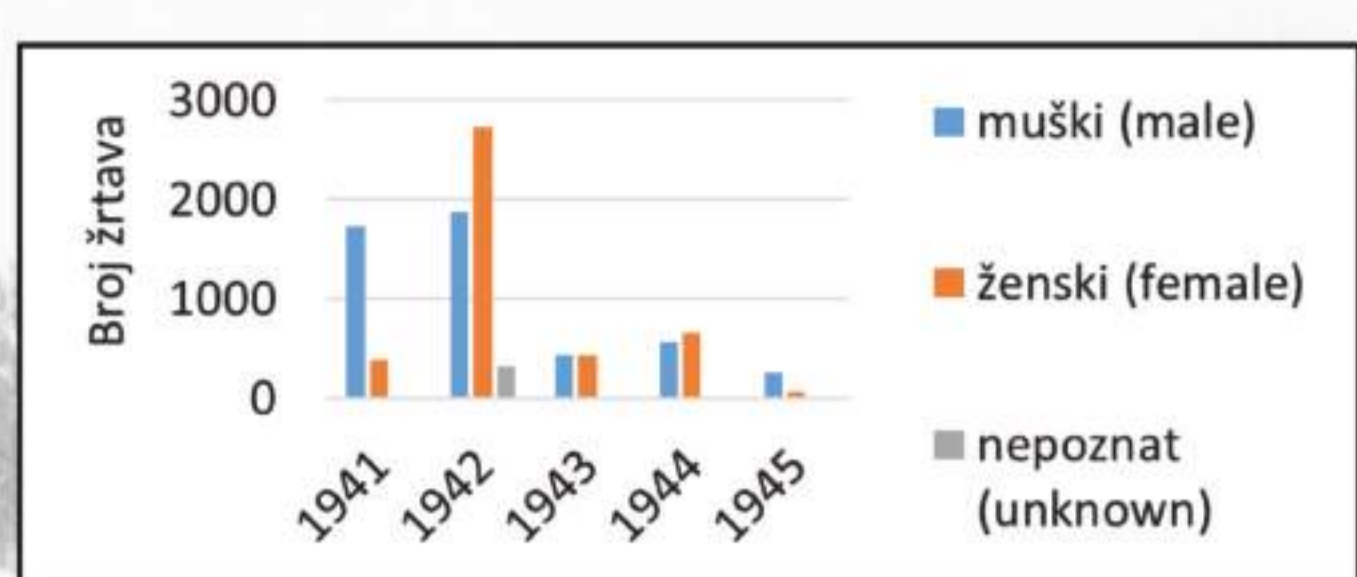

Žrtve Holokausta

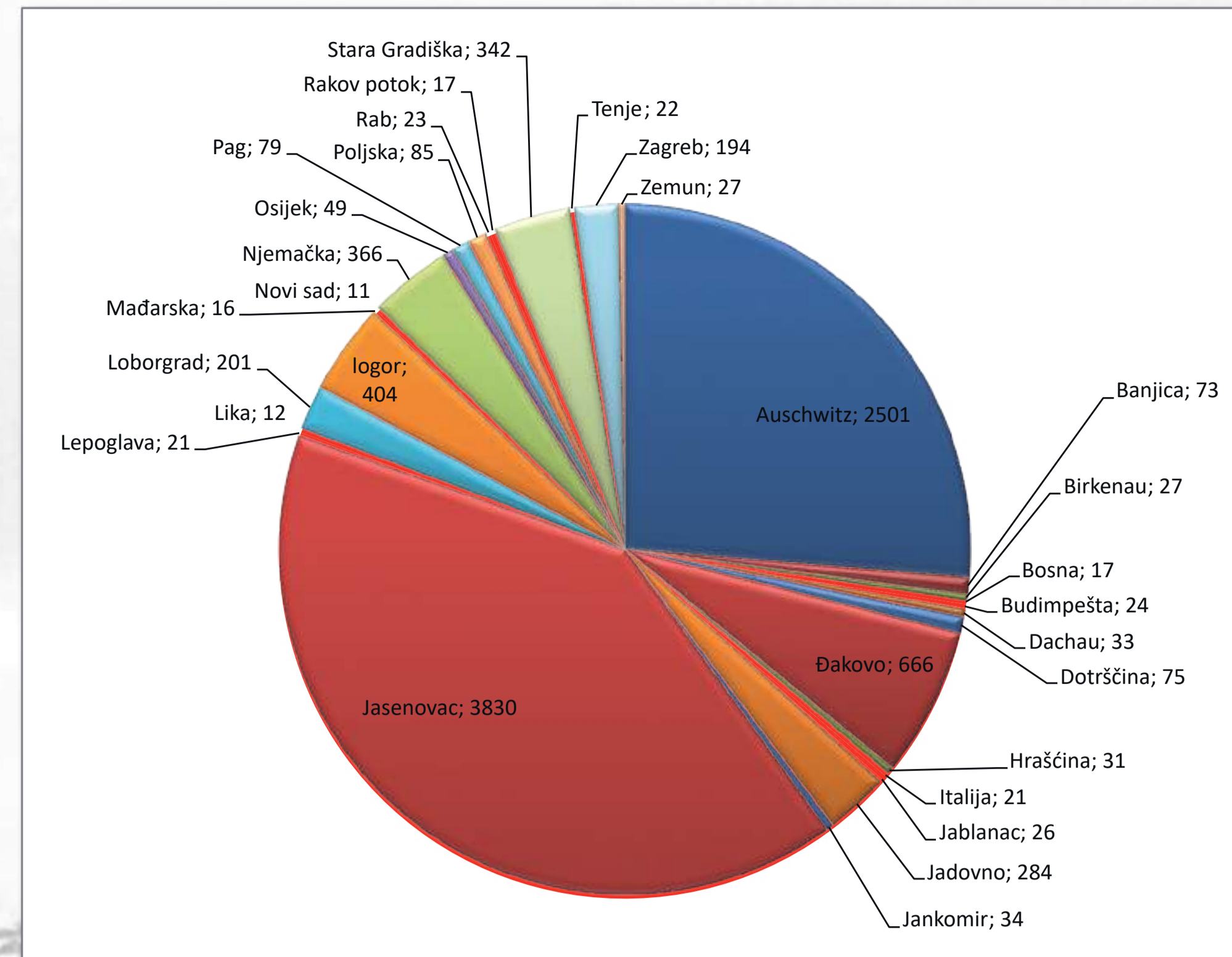
Pretpostavlja se da je pred sam II. svjetski rat u Jugoslaviji bilo ukupno oko 75.000 Židova, dok je II. svjetski rat preživjelo svega oko 15.000 Židova, odnosno oko 20%. Od oko 25.000 Židova koji su 1941. godine živjeli na području Hrvatske procjenjuje se da je u II. svjetskom ratu i u logorima stradalo najmanje 18.000. Osnovana je baza žrtava Holokausta u Hrvatskoj, u koju je do sada upisano 17.893 imena ubijenih Židova. Analizom dostupnih podataka vidljivo je da su žrtve Holokausta bile sve osobe u rasponu od male djece (0-4 godine) do starih osoba od preko 90 godina.

* Godina stradanja žrtava Holokausta u Hrvatskoj

godina rođenja	ženski	muški	nepoznat	zbroj
1844-1848	1	3		4
1849-1853	12	5	2	19
1854-1858	40	18	1	59
1859-1863	89	58	5	152
1864-1868	130	129	6	265
1869-1873	252	235	14	501
1874-1878	352	311	16	679
1879-1883	402	408	24	834
1884-1888	434	467	20	921
1889-1893	442	475	22	939
1894-1898	476	522	14	1012
1899-1903	435	489	22	946
1904-1908	421	512	20	953
1909-1913	352	487	20	859
1914-1918	238	344	17	599
1919-1923	296	429	11	736
1924-1928	224	239	27	490
1929-1933	175	152	29	356
1934-1938	116	145	31	292
1939-1944	60	51	20	131
Ukupni zbroj	4947	5479	321	10747

* Žrtve Holokausta u Hrvatskoj - prema godini rođenja

* Žrtve Holokausta u Hrvatskoj - prema mjestu stradanja

* Baza žrtava Holokausta u Hrvatskoj prema podacima Istraživačkog i dokumentacijskog centra (CENDO)

Nakon II. svjetskog rata

Preživjeli Holokausta su izgubili svoj imetak, svoje obitelji i većinom i svoje zdravlje. Mnogi se nisu imali kuda vratiti te se stoga okupljaju pretežito u mjestima gdje su rad obnovile veće židovske općine te organizirale njihov prijem, zaštitu, prehranu i liječenje. Nestale su razlike između sefarda i aškenaza, između „ortodoksa“ i „neologa“, između asimilacionista i cionista, bogatih i siromašnih, visokoobrazovanih i manje obrazovanih, starosjedioca i onih koji su se doselili. Zajednički nazivnik svima bio je Holokaust. U Jugoslaviji se postepeno obnovilo svega 38 židovskih općina (od nekadašnjih 117), ali u nekima je ostalo vrlo malo Židova te su se kasnije i one „ugasile“. Obnovio se rad Saveza Jevrejskih vjeroispovednih opština u Beogradu, gdje su osnovani Arhiv i Muzej u kojima je sakupljena građa svih židovskih općina u Jugoslaviji. U Hrvatskoj je rad obnovilo 10 židovskih općina, ali se najviše Židova naselilo u Zagreb, čija je židovska općina i danas najveća. Zbog osiromašjenja židovske populacije, njene demografske i obiteljske strukture, općih ekonomskih i životnih uvjeta, humanitarni i karitativni rad bio je jedna od glavnih aktivnosti zajednica. Židovima nije vraćena imovina oduzeta za vrijeme nacističke vladavine, odnosno ponovno je oduzeta, a reparacije i druge vrste odšteta, koje su primili Židovi u zemljama zapadne Europe i Izraelu, Židovi u Hrvatskoj nisu primili. Nakon osnivanja države Izrael 1948. godine, mnogi preživjeli Židovi Hrvatske odlučili su se za odlazak u novu zemlju, te se židovska populacija u Hrvatskoj dodatno prepolovila. Židovi koji su ostali živjeti u domovini nastojali su obnoviti život u zajednicama, osobito socijalnim i kulturnim aktivnostima.

Sastanak ženske organizacije u židovskoj općini

Sastanak koordinacije židovskih ženskih sekcija u Beogradu

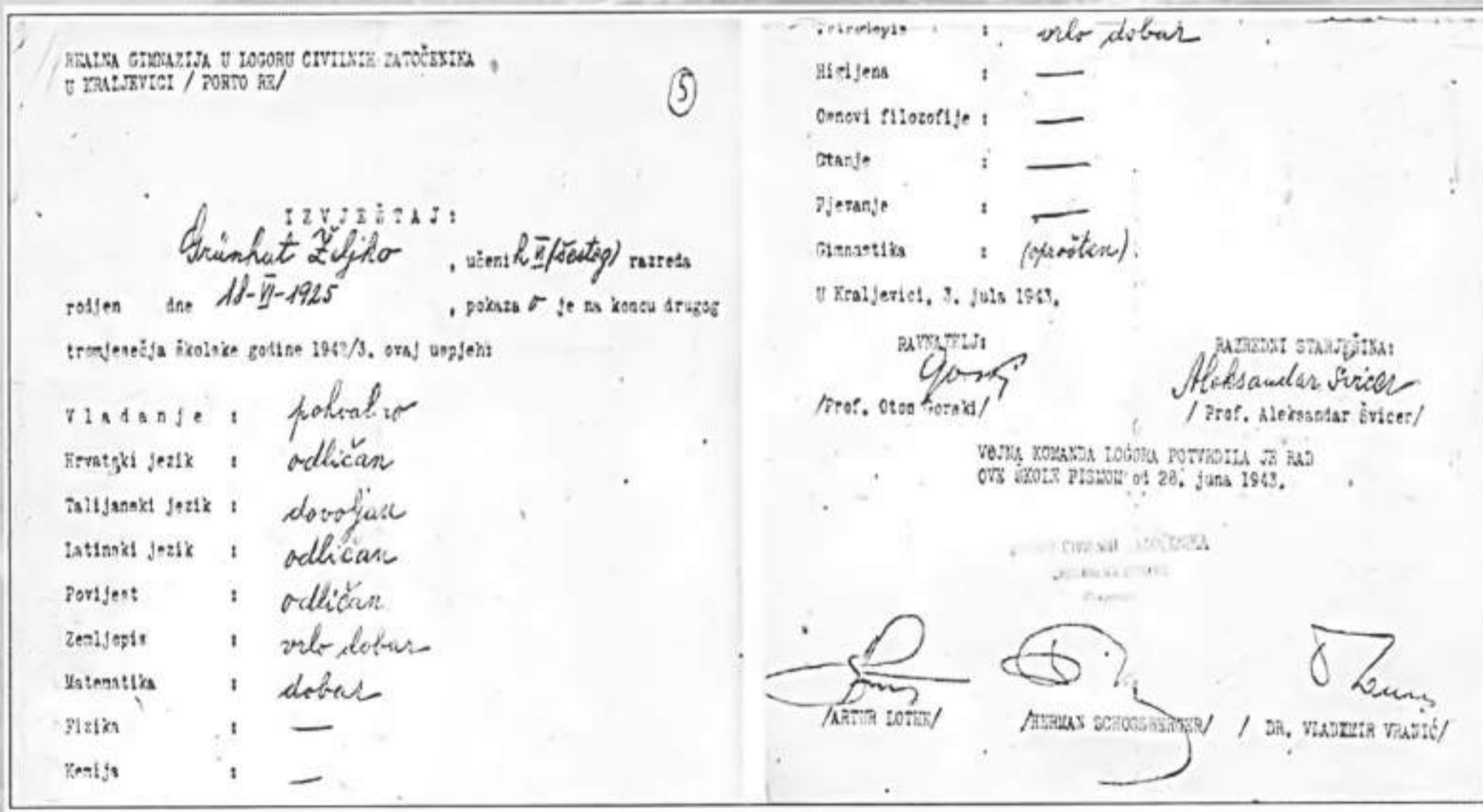

Dječiji vrtić u židovskoj općini

I za vrijeme Holokausta nastojalo se organizirati učenje i školovanje djece, kako u židovskim općinama, tako i nekim logorima. Nakon rata, mnoga su židovska djeca nadoknađivala su izgubljene godine školovanja u posebnim školama i gimnazijama. U Zagrebu, u Gundulićevoj ulici, osnovana je „Partizanska gimnazija“ koja je radila od 1945. do 1948. godine.

Škola u izbjegličkom logoru El Shatt u Egiptu

Svjedodžba iz logora Kraljevica

Zgrada u kojoj je bila „Partizanska gimnazija“ u Zagrebu

Religijska praksa bila je većinom svedena na proslavu važnijih židovskih praznika kada bi se sakupljali članovi židovskih općina. Za one koji su to željeli, organizirana je služba u sinagogama. U desetkovanoj populaciji Židova (nestale su cijele generacije mladih) dominirali su mješoviti brakovi. U židovskoj se zajednici posebno njegovalo komemoriranje žrtava Holokausta, ali i sudjelovanje u antifasiističkom otporu (NOB), što je postalo osnova zajedničkih komemorativnih svečanosti. Te su komemoracije postepeno gubile židovski karakter i postajale društveni događaji s retorikom o antifasizmu i bratstvu u jedinstvu. Osim zajedničkih, postavljaju se posebni židovski memorijalni spomenici, osnivaju se muzej i arhiv, pišu kronologije, memoari i knjige o Holokaustu. Pažnja se posvećivala memorijalnoj arhitekturi, dok se stara židovska baština, s malo preostalih sinagoga i brojnim židovskim grobljima, zapuštala. U Izraelu je posađena „Šuma mučenika“ sa 60.000 stabala kao spomen na Židove Jugoslavije ubijene u Holokaustu, u čemu je sudjelovala cijela židovska zajednica, ali i brojne druge institucije i organizacije.

Alija (Allyah)

Već nakon I. svjetskog rata rasle su nade u osnivanje židovske države, osnovane su cionističke organizacije, osobito omladinske, a „Narodni fond“ je sakupljao sredstva za kupovanje zemlje i osnivanje kibuca u Palestini. Nakon II. svjetskog rata, 1948. godine, osnovana je država Izrael i Jugoslavija je dozvolila „repatrijaciju“ Židova, odnosno odlazak u Izrael, ali uvjet je bio odricanje od jugoslavenskog državljanstva i gubitak vlasništva nad nepokretnom imovinom. Osnovane su iseljeničke komisije i angažirani brodovi koji su prevozili Židove koji su se odlučili za odlazak u Izrael. Prema sakupljenim podacima između 1933. i 1941. godine iz Jugoslavije je u Palestinu otišlo 1.698 Židova, a nakon proglašenja države Izrael od 1948. do kraja 1952. godine emigriralo je još 7.764 Židova (s članovima obitelji), od kojih oko 1.000 iz Hrvatske.

Iseljenici na brodu Kefalos na putu za Palestinu

Dočeka broda Galila u Haifi

Program	
OPROSTAJNE AKADEMIJE	
Jevrejske vjeroispovedne općine u Zagrebu u čast pripadnika, koji se iseljavaju u državu Izrael	
1.	HIMNE: HEJ SLAVNI, LUMPA NASA, HATIVA (svrski mali orkestar)
2.	OPROSTAJNI POZDRAV ISELENJENIMA (David Haidich, član Predsjedništva ZVO i predsjednik Komisije za iseljenje)
3.	H. Hiler: HEDER KATAN (pjeva D. Halpern)
4.	V. Nasser: EKODUS IZ EGIPTA (pjeva Inko Singer)
5.	H. Singer: HEBREJSKA POEMA (svrski mali orkestar)
6.	TROJANAC — NARODNA IGRA (pjeva M. Šnajder, E. Pavlović i D. Šallugi)
7.	A. Dvorjak: NOČNOM STAZOM ETUDA C-MOL — REVOLUCIONARNA (pjeva Miroslav Antunović, Galgen-Rickson)
8.	OPROSTAJNA RIJEČ ISELENJENIMA (David Lev, Isak Opštein)
9.	SOLO PLES (Martha Farber)
10.	S. Heimbach: ZBRAVO, ZAGREB-GRADI (S. Heimbach)
11.	J. S. Rankin: PJESMA JERUSALIMA (pjeva D. Halpern)
12.	H. Singer: IZ PARTIZANSKOG ŽIVOTA — DIVERTISEMENT (svrski mali orkestar)
13.	OPROSTAJNA RIJEČ ISELENJENIMA (pjeva Števo)
Glasovitu pratnja: Karlo Sarger	
21. VI. 1948.	

Program oproštajne akademije za Židove koji odlaze u Izrael 1949. g.